

Список використаних джерел:

1. Суходола М. В. Правова культура та позитивні форми правосвідомості: теоретико-правові аспекти співвідношення: дис. д-ра філософії в сфері права /Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2021. с. 171.
2. Поведінка. Юридична енциклопедія : у 6 т. / відп. ред. Ю. Шемшученко. Київ : Українська енциклопедія ім. М. Бажана, 2019. Т. 4: Н–П. 720 с. ISBN 966-7492-04-4.
3. Парута О. В. Правова ідентичність: філософсько-правовий вимір, дис. ... к.ю.н.: 12.00.01 / Хмельниц. універ. управління та права імені Леоніда Юзькова, Харків, 2019. С. 152.

Ключові слова: правова ідентичність, правова культура, правова поведінка, правосвідомість.

Key words: legal identity, legal culture, legal behavior, legal awareness.

БІЛОУС ОЛЬГА АНАТОЛІЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри загальної теорії права та держави*

ПАРАДИГМА РІВНОСТІ ЯК ОСНОВНОЇ СКЛАДОВОЇ ГЕНДЕРНОГО ПРАВА В УМОВАХ ВІЙНИ

Під час глобалізаційних змін у світі, держави як за науково-технічної революції роблять повний поштовх «вперед» до свого розвитку, в особливості правового. Зміни в національному законодавстві, орієнтація на міжнародні резолюції та акти і виводить державу на міжнародну арену. В Україні за останні роки також було прийнято чимало поправок до чинних законів, які підсилюють євроорієнтацію та встановлюють міжнародне законодавство на рівні з національним.

Таким чином, 22 червня 2021 року на розгляд до Верховної Ради України був поданий законопроект № 5713 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо проходження військової служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях», в якому особливо важливим є внесені зміни до статті 84 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України: «службове розслідування також признається у разі...можливого вчинення сексуальних домагань під час проходження служби» [1]. Дане положення повністю відповідає засадам гендерного права та урівнює чоловіків та жінок в своїх правах, оскільки йдеться про єдину форму реалізації свого права – це використання, в тому аспекті, що за даних обставин як чоловік так і жінка, мають право звернутись зі заявою про дані неправомірні дії та буде призначено службове розслідування.

Зміни, викладені в вищенаведеному законопроекті, повністю відповідають Женевській конвенції про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 року, яка була ратифікована Україною разом із застереженнями 03 липня 1954 року. Зокрема, в статті 14 вказано: «Військовополонені за всіх обставин мають право на повагу до їхньої особи й честі. Із жінками необхідно поводитись з усією повагою зумовленою їхньою статтю й у всіх випадках з ними необхідно поводитись так само прихильно як і з чоловіками» [2]. Таким чином, держави, які ратифікували дану Конвенцію мають неухильно дотримуватись передбачених норм та імплементувати їх в своє законодавство, шляхом внесення поправок або прийняттям нових законів. Лише в такий спосіб гендерне право, яке гарантується Організацією Об'єднаних Націй буде існувати реально, а не ілюзорно. Саме тому, в даному аспекті, ми і наголошуємо на тому, що рівність обох статей під час військового полону є головним елементом існування держави як правової в умовах війни.

Проте, при дослідженні даного питання, ми зіштовхнулись з існуванням парадигми або так званої «проблеми», яку має вирішити наукове суспільство. Оскільки, фактично зараз весь світ спостерігає картину суперечностей, в якій дві держави-учасниці Конвенції: Україна та Росія, які ратифікували вищенаведену Конвенцію, а отже згодились виконувати положення визнані міжнародною спільнотою, абсолютно по-різному відносяться до форм реалізації гендерного права, регламентованого ООН. Тобто, Україна повністю виконує дані норми, більше того, закріплює їх в національному законодавстві (вносячи відповідні законопроекти), а наразі під час ведення воєнних дій гуманно ставиться до військовополонених країни-агресора. А Росія в свою чергу, лише використовує дані норми, в тому об'ємі, що до їхніх військових в полоні мають гуманно ставитись, нехтуючи основними принципами Конвенції беручи в полон наших військових жінок. Зокрема, за час війни, світ не раз сколихнула новина, про те, що будучи в полоні українські військові жінки зазнали нелюдських знущань, включаючи випадки сексуальних домагань. Виникає досить резонне запитання, яким чином поняття «рівність» в гендерному праві, постає досить таки ілюзорним феноменом?

Дефініція гендерного права тлумачиться насамперед як «урівнений в своїх правах», що насамперед стосується як чоловіка так і жінки. З огляду на викладену проблему, доцільно вживати «рівність прав військовослужбовців, незалежно від статі». Звідси слідує, що міжнародне гендерне права за своєю сутті виключає будь-які форми дискримінації жінки чи чоловіка в умовах ведення війни.

Проте, все більше доказового підтвердження знаходить інформація про змушення до вступу до статевого акту українських військовополонених жінок військовими країни-агресора. Зокрема, жінки-військові, які утримувались насильно в Донецькому СІЗО, розповіли про випадки сексуального насильства, яке визнається як злочин проти статевої недоторканості не лише міжнародними актами, а й національним законодавством обох країн [3]. Звідси слідує, що вищенаведена стаття 14 Конвен-

ції, в якій прямо вказується про рівність військовополоненого жінки та чоловіка, в аспекті гідного відношення до обох статей, реалізується лише Україною. Таким чином, ознака загального суб'єкта втрачається, а отже і зникає обов'язковість введення передбачених санкцій, оскільки ілюструється, те, що міжнародні норми гендерного права втратили свій імперативний вплив, так як Росія все ще має право вето в Раді Безпеки ООН. З огляду на дану ситуацію, досить цінним є те, що службове розслідування за даним фактом злочину, призначається не лише національними правоохоронними органами, а й міжнародною спільнотою ООН, що фактично створює умови правового захисту порушеного гендерного права.

Підсумовуючи вищевикладене, хочеться зазначити, що хоча гендерне право і є новою галуззю, яка виникла на стику XX – XXI століття, феномен «рівності» є поняттям, яке ще шукає свого визнання і лише поступово укріплює свої позиції. Норми, які регулюють суспільні відносини існування обох статей в міжнародному праві, за часів ведення війни проілюстрували ефект умовності, в аспекті того, що до уваги приймається, проте результат відсутній. Саме тому, слід зазначити, що наразі таке відношення до гендерного права Росією в умовах війни, є не лише проблемою України, проте і загрозою для всієї міжнародної спільноти.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо проходження військової служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях: Закон України № 5713 від 29.06.2021 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JI05588A.html (дата звернення 03.06.2022 р.)
2. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 року Відомості Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text (дата звернення 03.06.2022 р.)
3. Історії жінок, які пережили насильство і полон бойовиків «Л/ДНР». URL: <http://surl.li/cdnfe> (дата звернення 03.06.2022 р.)

Ключові слова: рівність, гендерне право, Конвенція, сексуальне насильство, закон.

Key words: equality, gender law, Convention, sexual violence, law.